

Social Work & Education

©SW&E. 2024

УДК 355.237(043.3)

DOI: 10.25128/2520-6230.24.1.7

Ігор ШУМКОВ,

здобувач,

Хмельницької гуманітарно-педагогічна академія, Україна;
shumkov.igor@gmail.comORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2715-3854>**Статус статті:**

Отримано: січень 17, 2024

І-шерецензування: лютий 17, 2024

Прийнято: березень 30, 2024

Шумков, І., (2024). Структурно-функціональна модель формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ *Social Work and Education*, Vol. 11, No. 1. pp. 84-93. DOI: 10.25128/2520-6230.24.1.7

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ВІЙСЬКОВОЇ РОЗВІДКИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО- ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВВНЗ

Анотація. У статті актуалізовано проблему формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища вищого військового навчального закладу, обґрунтовано теоретичні основи професійної підготовки майбутніх офіцерів. Проаналізовано необхідність захисту територіальної цілісності нашої держави, що зумовило важливість викликів висунутих до трансформації військової освіти на професійну підготовку українських офіцерів. Зазначено, що одним з напрямів розвитку ефективної системи військової освіти є модернізація системи підготовки офіцерських кадрів, посилення цілісності професійної підготовки військових фахівців. Простежено, що військово-професійна освіта в межах якої здійснюється професійна підготовка майбутніх офіцерів військової розвідки ґрунтується на освітньо-професійній програмі, сучасній моделі підготовки компетентнісних фахівців із урахуванням методик підготовки країн-членів НАТО. З'ясовано, що соціальне замовлення суспільства для забезпечення інтересів національної безпеки і оборони держави на підготовку військових фахівців у вищого військового навчального закладу, відповідно до сучасних вимог, обумовлює важливу проблему формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки та розробку структурно-функціональної моделі такого процесу в умовах інформаційно-освітнього середовища. Встановлено, що моделювання дозволяє проаналізувати реальний зміст, установити цілепокладання, виділити основні компоненти структури, суттєві ознаки, взаємозв'язки, графічно відобразити функціональну специфіку та обумовити формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки. Розроблено структурно-функціональну модель на формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в інформаційно-освітньому середовищі вищого військового навчального закладу, яка містить блоки: концептуально-цільовий, процесуально-технологічний, результативний.

Ключові слова: вищий військовий навчальний заклад; освітній процес; інформаційно-освітнє середовище; фахова компетентність; структурно-функціональна модель; майбутні офіцери військової розвідки.

ВСТУП

В умовах сучасних реаліях гібридної війни, збройної агресії на території України, система військової освіти із врахуванням зовнішньої та внутрішньої політики України, Стратегії національної безпеки держави, Стратегії воєнної безпеки України, Воєнної доктрини України, Концепції військової кадрової політики Міністерства оборони України на період до 2025 року, реформування Збройних Сил України, націлена на розвиток ЗСУ. Необхідність захисту територіальної цілісності нашої держави зумовили важливість викликів висунутих до трансформації військової освіти на професійну підготовку українських офіцерів. Одним з напрямів розвитку ефективної системи військової освіти, з метою набуття повноправного членства України в НАТО, є модернізація системи підготовки офіцерських кадрів, посилення цілісності професійної підготовки військових фахівців. Все це зумовлює підвищені вимоги до рівня підготовки компетентнісного офіцера військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ.

Військово-професійна освіта у відповідності до засад військової доктрини держави, цільових настанов військової політики та науки, державних освітніх стандартів в межах якої здійснюється професійна підготовка майбутніх офіцерів військової розвідки ґрунтується на освітньо-професійній програмі, сучасній моделі підготовки компетентнісних фахівців із урахуванням методик підготовки країн-членів НАТО. Водночас нині, на думку М. Науменко і Ю. Приходько, окресленій проблематиці приділяють певну увагу, але недостатньо (Науменко, Приходько, 2011). Оскільки важливо «враховувати передовий досвід країн-членів північно-атлантичного альянсу та найкращий досвід військових освітніх систем провідних країн світу» (Ананьїн, Уваркіна, 2022) та підвищити підготовку сучасного військового фахівця, розвиток військового людського капіталу держави, формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки, професіоналізм, лідерство, оволодіння військово-професійними знаннями, уміннями й навичками, військово-професійний та іншомовний рівень підготовки курсантів для забезпечення інтересів національної безпеки і оборони держави. У цьому контексті окреслення соціального замовлення суспільства для забезпечення інтересів національної безпеки і оборони держави на підготовку військових фахівців у ВВНЗ, відповідно до сучасних вимог, обумовлюють важливу проблему формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки та розробку структурно-функціональної моделі такого процесу в умовах інформаційно-освітнього середовища.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У наукових розвідках висвітлено обґрунтування О. Заболотного, А. Зельницького, С. Полторака, Ю. Приходько щодо проблематики професійної військової освіти та підготовки до майбутньої військово-професійної діяльності. Теоретичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців військової розвідки є численними дослідженнями теоретиків і практиків – О. Барабанщикова, І. Біючинського, М. Герасимова, М. Дьяченко, М. Заплавського, В. Пономаренко, Є. Сарафанюка, Н. Феденко, Г. Шпака та ін. Спрямовано наукові розвідки підготовки майбутніх офіцерів у вищому військовому навчальному закладі в роботах: П. Вишневецького, О. Михайлинина, М. Нешадима, Е. Сарафанюка, Ю. Сердюка,

В. Ягупова та ін. Так, у парадигмі досліджень М. Нецадим проводить аналіз ключових засади розвитку військової освіти та концептуальних основ підготовки майбутніх офіцерів з актуалізацією «насамперед інноваційного уявлення про місце військового фахівця в сучасному інформаційному світі, у Збройних Сил в умовах світових інтеграційних процесів та локальних конфліктів, а також використання національного та міжнародного досвіду» (Нецадим, 2004, с. 132).

У напрацюваннях науковців В. Галкіна, Л. Олійника розкрито фундаментальні засади упровадження компетентнісного підходу в теорію та практику військової освіти. У цьому контексті Ю. Лісніченко вбачає «професійно-особистісну, соціально значущу якісну характеристику майбутнього офіцера, його інтегративні властивості, що орієнтовані на неперервне самовдосконалення, самоосвіту, виступають фактором успішності його військово-професійної діяльності» (Лісніченко, 2015). Поряд з цим специфіку формування фахової компетентності майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах представлено в напрацюваннях О. Євсюкова, О. Маслія О. Рибчука та ін. Ми погоджуємося із дослідницькими пошуками О. Войтеха, К. Войтех інтенсифікації підготовки нової генерації офіцерів, формування фахової компетентності з посиленням теоретико-методологічних засад (Войтех, Войтех, 2020). Послугуємося науковими пошуками І. Чистовської в контексті удосконалення підготовки майбутніх офіцерів, «модернізацію освітніх програм, оновлення теоретико-методологічних засад, перегляду змісту професійної підготовки майбутніх фахівців на планомірне та системне підвищення фахового розвитку, фахової компетентності, майстерності, військової культури, системи моральних цінностей» (Чистовська, 2006). Зокрема, урахуваючи наведене, В. Георгієв обґрунтовує доцільність удосконалення підготовки висококваліфікованих майбутніх офіцерських кадрів Збройних Сил України, здатних до ефективного прийняття рішень у нестандартних ситуаціях професійної діяльності (Георгієв, 2015). Заслугує на увагу позиція Я. Короля на розроблення проблеми підвищення ефективності підготовки майбутніх офіцерів через інформатизацію освітнього процесу в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ (Король, 2019). У цьому контексті, погоджуємося із науковим підґрунтям О. Діденка, В. Полюка, С. Сінкевича, О. Торічного на удосконалення методологічних засад формування фахової компетентності майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах. Поділяємо позицію О. Маслія в окресленні підсилення практичної готовності військових фахівців з урахуванням підходів, принципів, форм, засобів сучасних зразків озброєння і військової техніки (Маслій, 2011). При цьому існує проблема формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ, що потребує вивчення та подальшого дослідження.

МЕТОЮ СТАТТІ є теоретичне обґрунтування та розробка структурно-функціональної моделі формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ.

ЗАВДАННЯ

Розкрити теоретичні основи розробки структурно-функціональної моделі з урахуванням сучасних вимог формування фахової компетентності українського

офіцера військової розвідки; розробити структурно-функціональну модель формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для обґрунтування та розробки структурно-функціональної моделі формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ було задіяно комплекс взаємопов'язаних теоретичних та емпіричних методів дослідження із метою обґрунтування теоретичних основ формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки; систематизації та узагальнення теоретико-методологічних основ дослідження; моделювання, узагальнення, систематизація поставлених завдань.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Моделювання дозволяє проаналізувати реальний зміст, установити цілепокладання, виділити основні компоненти структури, суттєві ознаки, взаємозв'язки, графічно відобразити функціональну специфіку та обумовити формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки. У рамках нашого дослідження структурно-функціональна модель є інфографічною візуалізацією, узагальнюючим засобом комплексної системи підготовки з взаємопов'язаних явищ, елементів, блоків та етапів упровадження в практику професійної підготовки всіх складових формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки: соціального замовлення, мети, завдань, концептуальних та методичних підходів, принципів, функцій, організаційно-педагогічних умов, інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ, етапів, компонентів, методів, форм, засобів, технологій, навчальних дисциплін, критеріїв, показників рівнів сформованості фахової компетентності майбутніх фахівців військової розвідки до такого процесу.

У дослідженнях Я. Короля, моделювання передбачає наукове пізнання, відтворення інформаційної повноти, динаміки, гнучкості, функції, характеристики об'єкту та обумовлює дослідження показників сформованості певного процесу від час професійної підготовки керованих і контрольованих факторами, умовами впливу (Король, 2019, с. 109).

Із метою дослідження та використання методу моделювання на основі аналізу психолого-педагогічної літератури, обґрунтування теоретичних основ, зумовлення специфіки військової галузі, привнесення організації процесу формування фахової компетентності майбутніх фахівців військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ та урахування організаційно-педагогічних умов формування фахової компетентності майбутніх фахівців військової розвідки, основних характеристик та механізмів взаємовпливу й взаємозв'язків розроблено структурно-функціональну модель формування фахової компетентності майбутніх фахівців військової розвідки в інформаційно-освітньому середовищі ВВНЗ.

На думку О. Маслія, Ю. Лісніченка структурно-функціональна модель виражена соціальним замовлення суспільства у єдності мети, завдань, цілей

навчання, виховання, розвитку майбутніх фахівців. Вона підпорядкована науковій концепції, до складу якої входять філософське, соціально-політичне, економічне, педагогічне, психологічне, освітнє, дидактичне, обґрунтування досягнення цілей педагогічного процесу у вищих військових навчальних закладах на підготовку кваліфікованих офіцерських кадрів з сформованими професійно значимими надбаннями, особистісними якостями в умовах інформаційно-освітнього середовища (Лісніченко, 2015; Маслій, 2011). Також, розробка структурно-функціональної моделі, на думку науковці В. Георгієва, О. Євсюкова, М. Нещадима, О. Маслія, має враховувати певні специфічні вимоги: концептуальність; системність; керованість; ефективність; відтворюваність (Георгієв, 2015; Євсюков, 2006; Маслій, 2011; Нещадим, 2004).

У нашому баченні структурно-функціональна модель формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища вищих військових навчальних закладах ґрунтується на концептуально-цільовому, процесуально-технологічному, результативному блоках. Обґрунтуємо структурні складники структурно-функціональної моделі.

Концептуально-цільовий блок охоплює: соціальне замовлення на фахово компетентних майбутніх офіцерів військової розвідки (соціальне замовлення виражається в загальній меті, яка є вихідним моментом та обумовлює функціонування освітнього педагогічного процесу в ВВНЗ, як системи цілеспрямованого всебічного особистісного розвитку майбутнього офіцера, компетентної особистості, конкурентоздатного висококваліфікованого фахівця готового до успішного виконання професійних завдань з сформованими професійно значимими й особистісними якостями); мету – сформувати фахову компетентність майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища вищих військових навчальних закладах; завдання; концептуальні та методичні підходи; принципи; функції.

Концептуальними та методичними підходами виступають:

– системний (зорієнтований на системність підготовки курсантів, передбачає цілеспрямовану систему формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки);

– цілісний (вибудовує взаємозв'язок усіх складових на формування компетентнісних знань й навичок у сфері військової розвідки, забезпечує цілісність логіки освітнього процесу);

– діяльнісний (посилює зростання практичного потенціалу з метою формування професійно-значимих характеристик, фахових компетентностей);

– інтегративний (підвищує взаємодію на інтегративній основі всіх компонентів фахової готовності до виконання професійних обов'язків);

– особистісний (безперервно збагачує професійний та творчий потенціал особистості майбутніх офіцерів військової розвідки);

– рефлексивний (спрямовує набуття цілісності знань, професійних цінностей, фахових компетенцій, нарощує практичну підготовленість до здійснення військової діяльності та професійної реалізації);

– компетентнісний (уможливорює всебічне професійне становлення майбутнього офіцера військової розвідки, зумовлює набуття фахової практичної підготовленості, поглиблює володіння ґрунтовними практичними навичками);

– акмеологічний (посилює набуття підготовленості до військової діяльності, розширює здобуття акме-компетентних навичок на виконання військово-професійних завдань, зміцнює акмеологічну саморегуляцію до професійної діяльності військової розвідки);

– синергетичний (забезпечує цілеспрямовану підготовку курсантів із формуванням фахової компетентності у сфері військової розвідки).

Педагогічними принципами формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ є науковість (формування загальнонаукового рівня, набуття цілісності сприйняття наукової картини світу, оволодіння науковими методами дослідження), гуманізм (примноження гуманістичних цінностей), цілеспрямованість (цілеспрямований й спеціально-педагогічний вплив з метою формування фахової компетентності), системність (спрямування повноти формування фахової компетентності), змістовність (систематизація професійних знань, формування системи компетенцій та фахової компетентності), прогностичність (оволодіння професійною мобільністю та належним рівнем освіченості до виконання професійних завдань), технологічність (упровадження інноваційних і технологічних розробок, посилення цифрової компетентності професійної діяльності), динамічність (забезпечення безперервності та послідовності професійної підготовки), цілісність (вибудовування цілісності професійної підготовки з підвищеною увагою на формування фахової компетентності), ефективність (надбання ціннісних орієнтацій концептуальних засад професійної підготовки), послідовність (неперервність опанування фахового досвіду), наступність (досягнення професійного й особистісного досвіду на набуття фахової компетентності).

Структурно-функціональна модель формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової окреслена взаємозалежними та взаємопов'язаними функціями:

– освітня (удосконалення наукового підходу до цілісної професійної підготовки майбутніх фахівців, педагогічна взаємодія в освітньому процесі вищого військового навчального закладу);

– мотиваційна (професійні установки, інтереси, пізнавальні потреби та прагнення особистісного розвитку);

– когнітивна (забезпечення формування мислення, знання, уваги, здібностей, сприймання, уявлень для виконання військово-професійної діяльності);

– розвивальна (урахування всебічного професійного розвитку, безперервного збагачення фахової компетентності особистості);

– виховна (спрямування надбання фахової компетентності на підвищення особистісного та загальнокультурного рівня);

– емоційно-вольова (емоційна цілеспрямованість та усвідомлене морально-вольове ставлення до вирішення професійних завдань);

– комунікативна (гармонійний розвиток та формування комунікативного потенціалу майбутніх військових офіцерів розвідки);

– конструктивна (організовано-конструктивна освітня діяльність на забезпечення високого рівня цілісної професійної підготовки майбутніх фахівців);

– практична (практична спрямованість професійного становлення майбутніх військових офіцерів розвідки, постійне удосконалення фахової компетентності);

– адаптивна (надбання адаптації майбутніх військових офіцерів розвідки до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу);

– креативна (активізація творчих і критичних якостей у відповідній професійній діяльності через удосконалення фахової компетентності).

Процесуально-технологічний блок об'єднує інформаційно-освітнє середовище ВВНЗ, організаційно-педагогічні умови (підвищення мотиваційної основи майбутніх офіцерів військової розвідки до збагачення фахових компетентностей; розширення можливостей інформаційно-освітнього середовища для посилення практичної підготовленості майбутніх офіцерів; поетапне формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища; організація самостійної роботи шляхом підвищення ефективності пізнавальної діяльності майбутніх офіцерів), етапи, компоненти (мотиваційно-вольовий, когнітивно-результативний, особистісно-акмеологічний, операційно-діяльнісний), методи, форми, засоби, технології, навчальні дисципліни.

Результативний блок розкриває критерії, показники рівнів сформованості фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки та результат. Розроблена структурно-функціональна модель орієнтована на досягнення цілей формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища ВВНЗ.

ВИСНОВКИ

На основі аналізу психолого-педагогічної та військової літератури було проведено теоретичний аналіз проблематики дослідження, обґрунтовано теоретичні основи професійної підготовки майбутніх офіцерів військової розвідки. Розроблено структурно-функціональну модель на формування фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в інформаційно-освітньому середовищі вищих військових навчальних закладах, яка містить блоки: концептуально-цільовий (соціальне замовлення, мета, завдання, концептуальні та методологічні підходи, принципи, функції), процесуально-технологічний (інформаційно-освітнє середовище ВВНЗ, організаційно-педагогічні умови, етапи, компоненти, методи, форми, засоби, технології, навчальні дисципліни), результативний (критерії, показники рівні, результат). Означені структурні блоки наділені інтегральними функціями професійної підготовки майбутніх офіцерів військової розвідки, містять спеціальні особливості й причинно-наслідкові зв'язки програмних результатів навчання.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Подальші наукові розвідки вбачаємо в дослідженні сформованості фахової компетентності майбутніх офіцерів військової розвідки в умовах інформаційно-освітнього середовища вищого військового навчального закладу освіти. Заслугове на увагу подальше вивчення безперервного професійного розвитку майбутніх офіцерів військової розвідки упродовж військової кар'єри.

ЛІТЕРАТУРА

Ананьїн, В. О., Уваркіна, О. В. (2022). Сучасні політичні мейнстрими військової освіти. *Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право*, 1(53), 41–46.

Войтех, О., Войтех, К. (2020). Фахова компетентність офіцерів національного персоналу Збройних Сил України. *Військова освіта*, 1(41), 70–78.

Георгієв, В. М. (2015). Формування професійної компетентності майбутніх офіцерів високомобільних десантних військ у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук за спеціальністю 13.00.04 ; Південноукр. націон. педагог. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 252.

Євсюков, О. Ф. (2006). Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх офіцерів у навчальному процесі вищого військового навчального закладу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 ; Харківський нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 172.

Король, Я. І. (2019). Формування професійної готовності майбутніх офіцерів до застосування засобів радіаційно-хімічного захисту : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 ; Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія МОН України, Хмельницький, 207.

Лісніченко, Ю. М. (2015). Підготовка майбутніх офіцерів до професійної діяльності в процесі вивчення фахових дисциплін : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, 167.

Маслій, О. М. (2011). Формування фахової компетентності майбутніх офіцерів тилу у сфері військово-економічної логістики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 ; Нац. академ. Держ. прикорд. сл. України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, 174.

Науменко, М. І., Приходько, Ю. І. (2011). Проектування змісту освіти як засіб підвищення професійної компетентності військових фахівців. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Київ, 32, 5–14.

Нещадим, М. І. (2004). Військова освіта України : історія, теорія, методологія, практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. Київ, 56.

Чистовська, І. П. (2006). Формування педагогічної компетентності майбутніх магістрів військового управління : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 ; Національна академія оборони України. Київ, 223.

Ягупов, В. В., Єрохін, С. Г., Кожедуб, О. В. (2000). Військове виховання: історія, теорія і методика : навч. посіб. для вищих навч. закл. / заг. ред. В. В. Ягупова. Київ : вид-во КНУ, 400.

Stasiuk, V. V. (2010). Extreme conditions and their impact on the individual characteristics of servicemen, *Bulletin of the National Defense Academy of Ukraine*, 1(15), 175–181.

STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL OF PROFESSIONAL COMPETENCE FORMATION OF FUTURE MILITARY INTELLIGENCE OFFICERS IN THE CONDITIONS OF THE INFORMATION AND EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HMEI

Ihor SHUMKOV, graduate of the third (educational and scientific) level of higher education of the Department of Pedagogy of the Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy, Khmelnytskyi, Ukraine; Ukraine; shumkov.ihor@gmail.com

Abstract. *The article updates the problem of the formation of professional competence of future military intelligence officers in the information and educational environment of a higher military educational institution, substantiates the theoretical foundations of professional training of future officers. The need to protect the territorial integrity of our state was analyzed, which determined the importance of the challenges posed to the transformation of military education into the professional training of Ukrainian officers. It is noted that one of the directions of the development of an effective system of military education, with the aim of gaining full membership of Ukraine in NATO, is the modernization of the officer training system, strengthening the integrity of the professional training of military specialists. It has been observed that military-professional education in accordance with the principles of the military doctrine of the state, target instructions of military policy and science, state educational standards, within which the professional training of future military intelligence officers is carried out, is based on the educational-professional program, the modern model of training competent specialists taking into account the methods preparation of NATO member countries. It has been found that the social order of society to ensure the interests of national security and defense of the state for the training of military specialists in higher military educational institutions, in accordance with modern requirements, determines the important problem of forming the professional competence of future military intelligence officers and the development of a structural and functional model of such a process in conditions of the informational and educational environment. It was found that modeling allows to analyze the real content, establish goals, highlight the main components of the structure, essential features, relationships, graphically display the functional specificity and determine the formation of professional competence of future military intelligence officers. A structural-functional model for the formation of professional competence of future military intelligence officers in the information and educational environment of higher military educational institutions has been developed, which contains blocks: conceptual-target (social order, goal, task, conceptual and methodological approaches, principles, functions), procedural- technological (informational and educational environment at higher military educational institutions, organizational and pedagogical conditions, stages, components, methods, forms, means, technologies, educational disciplines), effective (criteria, level indicators, result).*

Key words: *higher military educational institution; educational process; informational and educational environment; professional competence; structural-functional model; future military intelligence officers.*

References

Ananin, V. O., Uvarkina, O. V. (2022). Modern political mainstreams of military education. *Bulletin of NTUU "KPI" Political Science. Sociology. Right.* 1(53), pp. 41–46. [in Ukrainian].

Voitekh, O., Voitekh, K. (2020). Professional competence of officers of the national staff of the Armed Forces of Ukraine. *Military education.* 1(41), pp. 70–78. [in Ukrainian].

Heorhiiev, V. M. (2015). Formation of professional competence of future officers of highly mobile landing forces in the process of professional training. thesis ... candidate ped. sciences by specialty 13.00.04 ; Southern Ukraine the nation teacher. University named after K. D. Ushynskiy. Odesa, 252 p. [in Ukrainian].

Yeysiukov, O. F. (2006). Pedagogical conditions for the formation of professional competence of future officers in the educational process of a higher military educational institution. thesis ... candidate ped. Sciences: 13.00.04; Kharkiv National ped. University named after H. S. Skovorody. Kharkiv, 172 p. [in Ukrainian].

Korol, Ya. I. (2019). Formation of professional readiness of future officers to use means of radiation and chemical protection. thesis ... candidate ped. Sciences: 13.00.04; Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy of the Ministry of Education and Culture of Ukraine, Khmelnytskyi, 207. [in Ukrainian].

Lisnichenko, Yu. M. (2015). Preparation of future officers for professional activities in the process of studying professional disciplines. thesis ... candidate of ped. Sciences: 13.00.04; National Acad. Govt. border service of Ukraine named after B. Khmelnytskyi. Khmelnytskyi, 167 p. [in Ukrainian].

Maslii, O. M. (2011). Formation of professional competence of future rear-line officers in the field of military-economic logistics. thesis ... candidate ped. Sciences: 13.00.04 ; National academ. Govt. cord sl. of Ukraine named after B. Khmelnytskyi. Khmelnytskyi, 174. [in Ukrainian].

Naumenko, M. I., Prykhodko, Yu. I. (2011). Designing the content of education as a means of increasing the professional competence of military specialists. *Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka.* Kyiv, 32, 5–14. [in Ukrainian].

Neshchadym, M. I. (2004). Military education of Ukraine: history, theory, methodology, practice: autoref. thesis for obtaining sciences. degree of doctor of pedagogy Sciences: specialist 13.00.04; Institute of Pedagogy and Psychology Prof. of education of the National Academy of Sciences of Ukraine. Kyiv, 56.

Chystovska, I. P. (2006). Formation of pedagogical competence of future masters of military administration. Ph.D. ped. Sciences: 13.00.04; National Defense Academy of Ukraine. Kyiv, 223 p. [in Ukrainian].

Yahupov, V. V., Yerokhin, S. H., Kozhedub, O. V. (2000). Military education: history, theory and methodology: education. manual for higher education closing. Kyiv, 400 p. [in Ukrainian].

Stasiuk, V. V. (2010). Extreme conditions and their impact on the individual characteristics of servicemen, *Bulletin of the National Defense Academy of Ukraine.* 1(15). pp. 175–181.

Article history:

Received: January 17, 2024

1st Revision: February 17, 2024

Accepted: March 30, 2024